

Hirschart चण्डाक. im ÇKDr.

पर्वत (von पर्वत) 1) adj. f. ई im Gebirge wachsend, dort wohnend, — befindlich, von dorthier kommend, daraus —, darin bestehend; = पर्वतो ऽभिज्ञो ऽस्य gaṇa तन्निशिलादि zu P. 4, 3, 93. फलानि P. 4, 2, 144, Sch. सकारणैः पशुभिः पार्वतेश्च MBh. 1, 3654. विज्ञया (N. pr.) Bhāg. P. 9, 22, 30. गुहा MBh. 14, 1284. अस्त्र 1, 5366. दुर्ग Kām. Ntris. 4, 59. माया HARIV. 2606. gebirgig: देश P. 4, 2, 67, Sch. — 2) m. ein best. Baum, = मकानिम्ब RATNAM. im ÇKDr. — 3) f. ई a) Gebirgsfluss NAIGH. 1, 13. — b) Hirtenmädchen MED. t. 132. — c) die Tochter des Himavant, Bein. der Durgā AK. 1, 1, 33. H. 203. MED. HALĀJ. 1, 15. ATHARVAÇ.-UP. in Ind. St. 1, 383. MBh. 7, 2859. HARIV. 1330. 3291. 9399. 9422. Suçr. 2, 394, 3. RAĞH. 1, 1. Dhūrtas. 66, 10. Inscr. bei Colebr. Misc. Ess. II, 248. 271. — d) eine best. wohlriechende Erdart H. 1033. RATNAM. im ÇKDr. — e) N. verschiedener Pflanzen: *Boswellia thurifera* (शल्लकी) MED. *Grislea tomentosa* Roxb. (घातकी); = नुद्रपाषाणभेदा und सैकली RĀĠAN. im ÇKDr. = जीवनी Viçva im ÇKDr.; vgl. पार्यती. — f) N. pr. einer Höhle im Berge Meru HARIV. 3178. — g) N. pr. verschiedener Frauenzimmer (nach der Göttin so genannt) Verz. d. B. H. No. 649. 963. 728. — h) Bein. der Draupadi Viçva im ÇKDr.; fehlerhaft für पार्यती.

पार्वतायनं m. patron. von पर्वत P. 4, 1, 103. N. pr. eines Kämmerers ÇĀK. 81, 4, v. 1. (auch पर्व°).

पार्वति m. patron. von पर्वत P. 4, 1, 103. des Dakṣha ÇAT. Br. 2, 4, 4, 6. ÇĀNKH. Br. 4, 4.

पार्वतिक (von पर्वत) n. eine Menge von Bergen, Gebirge H. 1418, Sch.

पार्वतीक्षेत्र n. das Gebiet (क्षेत्र) der Pārvatī (Durgā), N. eines der vier besonders heiligen Gebiete Orissa's LIA. I, 187, N.

पार्वतीनन्दन (पा° + न°) m. der Sohn der Pārvatī, Bein. Kārtti-keja's AK. 1, 1, 35. H. 208, Sch.

पार्वतीय (von पर्वत) 1) adj. im Gebirge wohnend; m. Gebirgsbewohner: तुरंगम R. 2, 71, 14. MBh. 7, 1574. पूरान् 2, 1024. 1863. नृपाः 5, 82. 890. 3048. 6, 365 (VP. 192). 8, 2106. 16, 160. DRAUP. 8, 8. HARIV. 5495. RAĞH. 4, 77. VARĀH. BRH. S. 17, 17. 24. 18. 2. शकुनिः पार्वतीयः MBh. 3, 1357. — 2) m. Bez. eines bestimmten Gebirgsfürsten MBh. 1, 2692. — 3) pl. N. eines best. Gebirgsvolkes LIA. I, 441. — Vgl. पर्वतीय.

पार्वतीश्वरलिङ्ग (पा° - ईश्वर + लिङ्ग) n. N. eines Liṅga SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 71, b, 4 v. u.

पार्वतिय (von पर्वत und पर्वती) 1) m. a) Bez. eines bestimmten Gebirgsfürsten MBh. 1, 2666. — b) eine best. Gemüsepflanze, = सूर्यवर्त (vulg. मूलचिया) RATNAM. 77. — 2) f. ई metron. von पर्वती, Bez. des kleineren, oberen Mühlsteins VS. 1, 19; vgl. Ind. St. 5, 303. — 3) n. Antimonium (सौवीराञ्जन) ÇABDAK. im ÇKDr.

पार्वयनात्तीय (von पर्वन् + अयनात्) f. आ adj. zu einem Mondesabschnitt (Neu- und Vollmond) und zu den Solstitien gehörig: इष्टी: M. 4, 10. पार्वयणा° Lois.

पार्ष्वं m. ein Fürst der Parçu P. 5, 3, 117. — Vgl. पारश्व.

पार्ष्वका f. = पर्वका Rippe Colebr. und Lois. zu AK. 2, 6, 2, 20.

पार्ष्व (von 1. पशु) UṆĀDIS. 5, 27. 1) m. n. (das m. selten) gaṇa अर्धर्चादि zu P. 2, 4, 31. SIDDH. K. 251, b, 1. Am Ende eines adj. comp. f. आ

MBh. 5, 2041. MĀKĀH. 11, 3. MṆGH. 87. die Rippengegend, Seite (eig. und übertr.) Nir. 4, 3. P. 4, 2, 43. Vārti. 4. 5. AK. 3, 3, 42. 2, 6, 2, 30. H. 1420. 589. an. 2, 531. MED. v. 18. तिरुश्रुती पार्ष्वानिमाणि RV. 4, 18, 2. पक्ष्पोऽनः पर्यावर्ते दक्षिणं सव्यमभि भूमे पार्ष्वम् AV. 12, 1, 34. 4, 14, 7. du. 2, 33, 3. 9, 4, 12. 8, 20. VS. 24, 1. 31, 22. दक्षिणं पार्ष्वं सोसम् AIT. Br. 7, 1. मध्यं वा एतत्पशूनां यत्पार्ष्वम् TS. 6, 3, 11, 1. 7, 3, 10, 3. ÇAT. Br. 3, 8, 2, 17. 12, 3, 2, 7. ĀÇV. GRH. 4, 3. संविशति दक्षिणैः पार्ष्वैः GOBB. 3, 9, 17. सुषयिकेन पार्ष्वेन दिवसानेकविंशतिम् MBh. 13, 2749. 3, 2787. 14, 2692. 2802. पार्ष्वानि चान्ये शकलानि तत्र दृङ्: पशूनां घृतमन्तितानि HARIV. 8442. Suçr. 1, 124, 10. 156, 10. 2, 59, 4. VARĀH. BRH. S. 50, 9. दक्षिण° 77, 28. 92, 13. अचिकलपार्ष्वो धनिनः 67, 19. KATHĀS. 12, 169. शिष्यमाह पार्ष्वं स्थितम् R. 1, 2, 5. पार्ष्वयोः zu beiden Seiten Spr. 23, v. 1. pl. die Rippen Schol. zu KĀTJ. ÇR. 598. 6. नेत्रे पार्ष्ववपीडिते Suçr. 2, 201, 4. गण्ड° R. 5, 37, 5. MĀKĀH. 11, 3. VARĀH. BRH. S. 87, 25. 88, 13. 94, 26. पार्ष्वमवलोकयति schaut zur Seite ÇĀK. 103, 9. पार्ष्वमानी, तिर्यञ्चानी Schol. zu KĀTJ. ÇR. 450, 9. 18. सुपार्ष्वं सुयुक्ते चैव कस्वैतद्गुरुतमम् MBh. 4, 1326. सुपार्ष्वो काञ्चनो गदाम् 5, 2041. Flanke eines Heeres 6, 2107. 7, 800 (lies पार्ष्वम् st. पार्ष्वम्). 801. die Wände eines Kessels: पिठरं ज्वलदतिमात्रं निजपार्ष्वानिव दक्षिततराम् Spr. 1782. Seite so v. a. unmittelbare Nähe H. 1450. H. an. HALĀJ. 4, 8. पार्ष्वं in der Nähe, Gegens. दूरतम्, दूरे BHARTṚ. 2, 48. न मे हरे किञ्चित्तणामपि न पार्ष्वं रथजवात् ÇĀK. 9. हिमवत्पार्ष्वं am Mim. MBh. 1, 6451. R. 1, 33, 10 (36, 10 GORR.). 53, 12. धवलगुरुपार्ष्वं रात्रौवल्ग्वितवरत्रो दृष्ट्वा am Hause PAṆKĀT. 128, 18. दक्षिणाधिर्पलपार्ष्वं (°पार्ष्वं?) पिता प्रहितः zu VET. in LA. 35, 10. ÇUK. ebend. 41, 6. पार्ष्वम् hin zu: नृपतेः पार्ष्वमास्थिता SĀV. 1, 27. केनाप्युत्तितपतेव भुवनं मत्पार्ष्वमानोयते ÇĀK. 167. वत्पितुः पार्ष्वमस्माकं प्रतिगच्छताम् KATHĀS. 10, 38. 28, 107. 32, 13. 39, 40. 111. RĀĠA-TAR. 5, 467. SĀU. D. 46, 15. भयात्को ऽपि तत्पार्ष्वं न भङ्गते HIT. 10, 10. पार्ष्वीत् weg von: अयनीयतामसौ चारुदत्तपार्ष्वीत् MĀKĀH. 173, 24. भयान्निर्गत्य मत्पार्ष्वीत् (so ist zu verbinden) KATHĀS. 49, 113. तन्माता कीर्तिसेनाया दासीः पार्ष्वीन्धवारयत् 29, 84. तस्य पार्ष्वदुमाः die neben ihm stehenden Bäume RAĞH. 2, 9. — 2) ein gebogenes Messer: पार्ष्वेन वसाहामं प्रयौति TS. 6, 3, 11, 1. पार्ष्वेन वासिना वा ÇAT. Br. 3, 8, 2, 24. — 3) n. = चक्रोपात्त H. an. MED. Es sind damit wohl die dem Rade zunächst stehenden äussersten Enden der Vorderachse gemeint, an welchen die Seitenpferde eines mit 4 Pferden bespannten Wagens ziehen; = पार्ष्वि, mit dem das Wort MBh. 3, 13308. fg. wechselt. — 4) m. du. so v. a. Himmel und Erde NAIGH. 3, 30 (v. 1. पार्ष्वी°). — 5) n. Seitenwege, unredliche Mittel P. 5, 2, 75; vgl. पार्ष्वक. — 6) m. N. pr. eines alten buddhistischen Lehrers WASSILJEW 48 u. s. w. SCHIEFNER, Lebensb. 310 (80). N. pr. des 23ten Arhant's der gegenwärtigen Avasarpinī (bei den Ġaina) H. 28. 49. ÇATR. 1, 4. 14, 1. Sein Diener führt denselben Namen nach H. 43. — Vgl. उप°, गायत्र°, परि°.

पार्ष्वक (von पार्ष्व) 1) m. Rippe VJUTP. 100. JĀĠĀ. 3, 89. — 2) adj. proparox. der auf Seitenwegen, auf unredliche Weise Geld erwirbt, P. 5, 2, 75. TRĀK. 3, 1, 9. H. 473. पार्ष्वक HĀR. 44.

पार्ष्वग (पार्ष्व + 1. ग) adj. subst. der an Jmdes Seite steht, Jmd begleitet; Begleiter, pl. Gefolge SOM. NAL. 133. RĀĠA-TAR. 3, 366. 1, 78. 3, 56. RAĞH. 11, 43. अर्क° TRĀK. 3, 3, 113. in der nächsten Nähe von Etwas